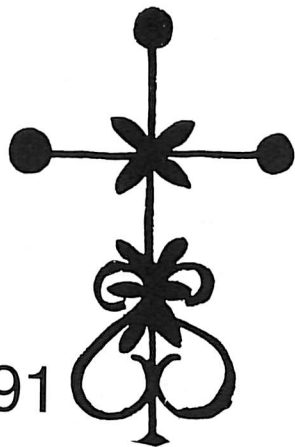

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 1, 1991

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Tarvasjoen miesten lähtö jatkosotaan 50 vuotta sitten

Kesäkuun 23 päivänä tuli kuluneeksi 50 vuotta siitä päivästä, jolloin Tarvasjoen miehet lähtivät marssimaan Paimion asemalle josta matka jatkui junalla itärajalle ja jatkosotaan. Muiden mukana matkaan lähti myös Alikulmalta Vieno Nurmi, joka komppanian kirjuriina piti myös omaa sotapäiväkirjaa. Hänen kuolemansa jälkeen kirjan käsikirjoitus siirtyi hänen lähiomaistensa haltuun. Heiltä lehtemme on saanut käytettäväksi kirjan alun, jossa Nurmi omalla tavallaan kuvaa sotaan lähtöä ja niiden päivien tunnelmia. Vähän on enää elossa niistä, jotka silloin sotaan lähtivät tai olivat omaistensa matkaan saattamassa. Tarpeeksi ei tämän päivän hyvinvoiva Suomi pysty kunnioittamaan ja kiittämään heidän työtään ja uhriaan meidän hyväksi.

Kohta tulee keskikesän valon ja ilon juhla – juhannus – jolle luonto jo näin varhain lupasi parhaat antinsa. Usko elämään sykki.

Tuli kuukauden 17:stas päivä, tiistai, sen iltapäivä ja ilta, joka kaiken toiveen toiseksi muutti. Kierteli pitäjämme kodeista koteihin suojeluskunnan poikaosaston varttuneimpia poikia vieden miehille määräyksen ilmoittautua 5:en tunnin kuluessa ylimääräisiin kertausharjoituksiin keskipitäjän suojeluskunnan talossa, Kentätuvalla.

Ilmoittautumaan määrättyjä odotti jo valmiina Kentätuvan pöytien takana sodanvalmistajain tänne asettamat miehet, joilla oli valmiina pöydällä paperit, missä jokaisen sotaan määrätyn miehen paikka täällä perustetussa yksikössä oli määrätty.

rykmentin komentajana everstiluutnantti Ruotsalo, patalijoonan komentajana majuri Jansson ja komppanian väliaikaisena päällikkönä vänrikki Syynimaa.

Toisen päivän klo. 17.00 pidetyssä komppanian ensimmäisessä päiväkäskynjaossa oli reserviläiskomppania ensikerran suojeluskunnantalon kentällä kokonaisuus. Päiväkäskynjaon jälkeen saivat miehet mennä yöksi kotiin, määräyksen että aamulla on oltava paikalla kello puoli seitsemän.

Kolmas päivä alkoi suljetun järjestyksen harjoituksilla, jolla miehille palautettiin vakinaisessa väessä opittuja temppuja ja lisäksi opetettiin alistumaan uuteen preussilaiseen sotilaskuriin joka tarkoittaa että esimies, kuka tahansa, on aina oikeassa ja jota myös aina ja joka tilanteessa on heti

Suur-Suomi on valmis, silloin vedetään lonkkaa”, joku irvihammas uskalsi aukoa rivissä päätänsä.

”Turpa kiinni”, huusi kouluttaja.

”Komp - pa - nia neliriviin järjesty”, kaikui komppanianpäällikön ääni kentän laidalta.

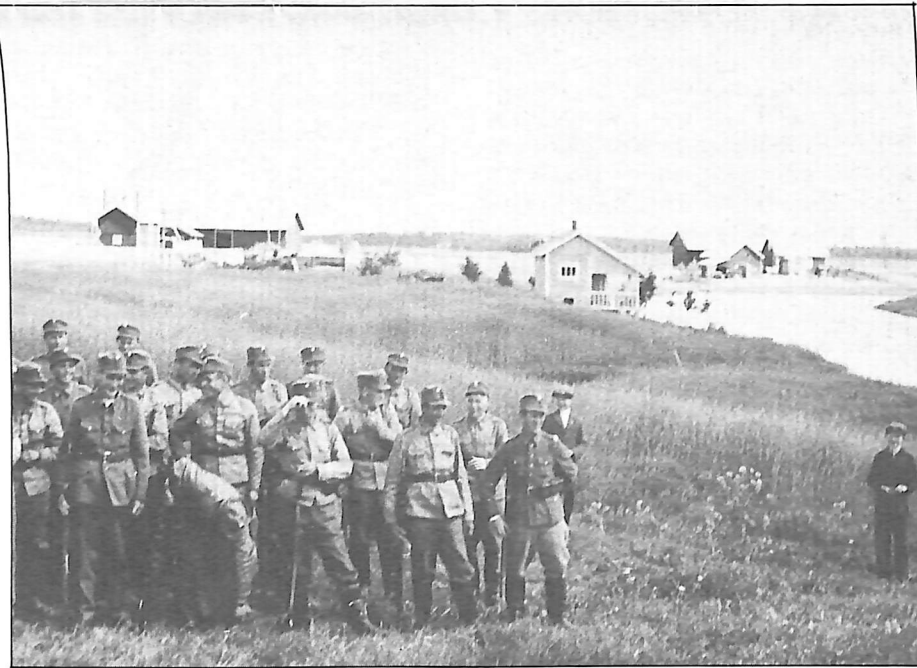
Ryhmät juosta hölkyttivät suojeluskunnantalon viereen järjestyen neliriviin komppanianpäällikön eteen.

”Aamupäivän harjoitukset lopetetaan tähän ja komppania syö lottien valmistaman hyvän aamiaisen. Klo. 13.00 jatkuvat harjoitukset avojärjestyksen eri muodoilla, jonka jälkeen harjoitukset muutetaan yksinomaan hyökkäysharjoituksiksi, käskyn mukaan, näin aluksi”, ilmoitti komppanianpäällikkö.

Puolenpäivän aikaan toivat määräyksensäaneet pitäjän isäntämiehet

Upseeristoa ruokailemassa sotaanlähtöpäivänä Kentätuvalla 23. 06. 1941. Vas. vänr. Juho Syynimaa, vänr. Sulo Jaarinen, vänr. Aksel Lampola, vänr. von Hellens, komppanian päällikkö luutn. Hugo Niemi, vänr. Marttinen ja kirkkoherra Otto Perko. Palvelevaa lottaa ei ole tunnistettu. Lauri Heiton valok.

Osa komppaniasta uimamatkalla harjoitusten välillä Abesiinian rannassa Meijerin luona. Lauri Heiton valok.

I

Hyvin kauniina alkoi vuoden 1941:n kesä. Kesäkuun aurinko oli useita päiviä paistanut lämpimästi lähes pilvettömältä taivaalta. Maa sai kukkien kaunistaman vihreän ruohomattonsa tavallista aikaisemmin. Jo kesäkuun alku puki rehevän lehdistön lehtipuihin. Iloisesti laulellen rakentelivat pitkältä muuttomatkoiltaan tänne takaisin palanneet muuttolinnut pesiään, poikasiaan varten. Kaikkiällä oli luonnon tarjoamaa jäljentämätöntä kauneutta, maan talvisodasta rauhaan saaneen vapaan kansan ellettäväksi ja ihailtavaksi. Maamies oli kevätkylvönsä kylvänyt, voimakas oras jo mullan alta työntyä esiin. Uittomies kevään purouittonsa saanut päätökseen. Tunnettiin työntuloksen tyydytystä, jonka runsasta satoa toivehikkaana odotettiin kesän- ja syksynmittaan saatavan niittää.

Illan mittaan ja alkaneen yön aikana suurin osa määräyksensäaneista ilmoittautui, loppuosan saapuessa seuraavana päivänä.

Välittömästi ilmoittautumista seurasi varusteiden- ja aseiden jako. Täällä tavalla siviilimiehet hetkessä muutettiin sotilaiksi. Tuli herroja upseereja ja aliupseereja niin ja tietysti myös korpraaleja ja sotamiehiä.

Annetut varusteet olivat jo ennen sodassa käytettyjä, samoin oli aseiden laita. Pikakiväärin venäläisiä ”emmoja”, konepistoolit ”Suomi” konepistoolia ja kiväärin yleensä vanhoja malli 18:sta, väljäksi porattuja ainakin piipun suupuolelta.

Näin muodostui jalkaväkikomppania joka kuuluu I:seen divisioonaan ja oli 35:nen jalkaväkirykmentin I:sen patalijoonan ensimmäinen komppania, yksikkö 5863 ja joka Tarvasjoen komppanian nimeä kantoi. Divisioonan komentajana oli eversti Paalu,

ja tinkimättä toteltava, ampumisen uhalla.

Kova oli huuto kentällä kun reserviläisiä koulutettiin kuuliaisiksi, omasta tahdostaan riippumattomiksi, omaa tahtoa vailla oleviksi sotilaiksi. Mallina Saksan maailman paras sotilaskansa ja siitä me emme saa jäädä jälkeen, kuten ylhäältä oli vaadittu. Käännös oikeaan päin, tahdissa mars, täyskäännös vasempaan päin, osasto seis, käännös oikeaan päin, taakse poistu, takaisen mars mars, kaikuivat kouluttajain komentosanat kentältä.

Aamiaisen aika lähestyi. Yhä kii-vaimmiksi kävivät harjoitukset. Aivan selvästi kouluttaja totesi kuinka malli 18:sta olevien reservimiesten pääkopan sisälle painui preussilainen sotilastieto, puristaen opintietä pois virtana valuvan tyhjentyneenä olevan suolaisen veden.

”Ovat nämä perustustyöt raskaita, mutta kun Mannerheimin lupaama

hevosiaan ja ajoneuvoja suojeluskunnantalon kentälle komppanian käyttöön. Täällä pitäjän hevosottomies Arvi Kotamäen johdolla pidettiin hevosten ja ajoneuvojen uusi vastaanototarkastus. Olihan jo heti talvisodan päätyttyä joka talossa ja torpassa, jossa vain hevonen oli tai ajoneuvot, ne käyty tarkastamassa ja luetteloidessa suunnitteilla olevaa uutta sotaa varten. Jo silloisessa tarkastuksessa lyötiin numeroleima hyväksytyihin kärryihin samoin kuin parirekiinkin, eikä niinsanottua ”kalarekeä” samoin kuin herrojen käyttöön sopivaksikatsottua kirkkorekeä työnnetty leimauksesta sivuun. Mutta nyt tarkastettiin kaikki tuodut vielä uudestaan.

Hevonen joka sodassa on välttämättömän vetojuhta, ei saa olla ”vikuri” eikä potkija, nämä yritettiin karsia. Olihan selvää etteivät isäntämiehet parempia juhtiaan heti ensiksi tuoneet, mutta kun tiedettiin talossa olevan

parenpiakin vetäjiä niin m. ars takaisin kopukkoineen ja tilalle toinen. Siinä eräskin isäntä esitteli parenpaa hevosiaan ja piteli tiukasti hevosensa turpaa kainalossaan silloin, kun koitettiin potkaiseeko hevonen, kun ottaa jalkaa maasta ylös. Isäntäpä tiesi mitä nyt pitää tehdä, kun jalkaan kosketaan ja pisti nuppineulalla hevosensa turpaan salaman nopeasti. Ei siinä sitte muuta tarvinnutkaan, kyllä jalan nostajan sisut menivät. Kateutta kun on, niin joku toinen huomasi tempun ja sanoi ottavansa hevosesta kiinni, jonka hevosottomies hyväksyi ja nyt hevonen oli lauhkeeksi kuin lammas, vaikka olisi ottanut kaikki jalat yht'äikään ylös. Ja tämäpä hevosnomistajaa ihmetytti.

Neljännepäivän harjoitusten ja opituntien välillä saivat itsensä sairaaksi luulleet käydä hakemassa lääkäriltä vakuutuksen hyvästä terveydestään, jollaista lääkäri harvoin näkee.

Seuraava päivä oli lauantai, joka suojeluskuntatalolla harjoitusten merkeissä kului.

Sunnuntaina aamulla tuli komppanialle vakinainen päällikkö, reserviluutnantti Huugo Niemi. Nyt oli komppania lopullisessa muodossaan ja sen päällystö: komppanianpäällikkönä reserviluutnantti Huugo Niemi, I-sen joukkueen johtajana vänrikki Juho Synnämä ja varajoukkueen johtajana ylikersantti Juho Viskari, II-sen joukkueen johtajana vänrikki von Hellens ja varajoukkueen johtajana vääpeli Valtteri Isotalo, III-sen joukkueen johtajana kadetti Järven-
tausta ja varajoukkueen johtajana vääpeli Jussi Virola, IV-sen joukkueen johtajana vänrikki Sulo Jaarinen ja varajoukkueen johtajana ylikersantti Viljo Perttula. Komentoryhmän johtajana alikersantti Niilo Suomi ja panssariryhmää johti kersantti Juho Nurminen. Alikersantti Pauli Salmi-
nen oli kaasuryhmän johtajana ja lääkintäryhmää johti alikersantti Osmo Vaiste. Toimitusjoukkueessa vääpeli Portaala piti tiukkaa kuria.

Kello 10.00 kirkossa alkaneessa jumalanpalveluksessa ja sen jälkeen pidetyllä ripillä kävi lähes koko komppania. Kirkonmenojen päätyttyä laski komppania seppeleen talvisodassa kaatuneiden haudalle. Haudalla pitämässään lyhyessä puheessaan mainitsi komppanianpäällikkö Niemi mm. – laskemme seppeleen tälle sankarien haudalle, tahdomme kunnioittaa heitä, jotka talvisodan raskaina päivinä koviin pakkasten keskellä antoivat nuoren elämänsä maansa puolesta. Olemme nyt tulevien suurten tapahtumien edessä, siksi toivomme, jos niin tulee tapahtumaan, että nämä tämän kummun alla nukkuvat sankarivainajat avosylin meidät ottavat vastaan –.

Keskipäivän jälkeen tarkasti patalijoonan komentaja majuri Jansson komppanian kentällä ja oli tarkastuk-

sensa tulokseen hyvin tyytyväinen.

Kun päivästä klo. 17.00 oli järjestänyt komppanian kentälle päiväskynjakoon ja ilmoittanut komppanian päällikkö Niemelle, niin Niemi muun levan puheensa päätteeksi sanoi: – ”ettei enää saisi päästää yöksi pois, mutta te kuitenkin menette ja kun minä en pidä pinnaamisesta niin minä annan luvan, menkää kaikki kotiin, mutta aamulla kello puoli seitsemän takaisin”.

Tämä oli mannaa komppanialle, sillä huhuiltiin että huomenna lähdetään.

Seuraava päivä oli maanantai kesäkuun 23 päivä ja juhannusaatto. Päivän koviin hyökkäysharjoitusten välillä sai osa komppaniasta käydä uimassa meijerin luona olevalla ”Abessiinian” rannassa.

Kello 17.00 aloitettiin komppaniasa valmistelu sotaanlähtöä varten.

Tieto komppanian lähdöstä oli levinnyt koteihin. Paljon virtasi sotilaiden omaisia, ystäviä, naapureja ja tuttavien suojeluskunnan talolle jättämään jäähyväiset, kuka miehelleen, kuka isälleen, kuka pojalleen, kuka veljelleen, kuka ystävälleen, mutta he kaikki jo vaistosivat mitä tulemaan pitää. Oli itkuja, oli parkua, oli kyynelitä, oli toivottomuutta, oli iäisyyskammoa, sillä monet tunsivat ja tiesivät ja sielun silmien edessä näkivät jo silloin näiden jäähyväisten olevan viimeiset. Ei tuonut lohtua papin pitämä, huonosti ulostullut, ponnekkaaksi tarkoitettu, puhe omaisille ja komppanialle, ylistys saksalaisten aseiden murskaavasta voimasta jolla ja jonka edessä ei mikään tule kestämään. Emme ole nyt yksin, vakuutti pappi, tulemme taistelevaan suuren Saksan rinnalla ja kanssa. Taistelumme tulee olemaan voitosta voittoon. Taistelemme puhtain asein, tulemme luomaan Suur Suomen ja lyömään ryssän maan tasalle, josta ryssä ei koskaan enää tule nousemaan. Kiittäkäämme Jumalaa, joka meille on tämän kunniakkaan tehtävän antanut. Me saamme luoda onnellisen kansan, jossa ei enää tarvitse peljätä ryssää eikä kommunismia. Kanssamme on Jumala, joka meidät pyhään sotaan ohjaa, aseet siunaa ja joka siunaamiaan aseita ei tule häpeään saattamaan. Voitto on meille varma, niin totta kuin Jumala on taivaan ja maan herra, saksalaiset meidän kanssamme ei mikään voi meiltä voittoa estää.

Mutta, kaiken tämänkin yli kuului itku ja parku.

Kello 22.00 lähti komppania sille ennustetulle kahdenviikon ”juhla-marssille” josta kuitenkin kokonaisuutena tuli 3 vuotta 4 kuukautta ja 26 päivää kestävä raskas ja monivaiheinen osa toisessa maailmansodassa. Lotat muodostivat kunniakujan suojeluskunnantalolta maantielle ja lauloivat Sillanpään marssilaulua ”Aina

Hangosta Petsamoon”. Marssi suuntautui Paimion rautatieasemalle. Eri puolilta pitäjää tuli 10 miestä hevosineen tuomaan miesten pakkauksia asemalle.

Juhannusaamun aurinko nousi komppanialle asemalle johtavalla ”Paimion maantiellä”. Pari kilometriä ennen asemaa olevalla Lautelan ahteen päällä oli useamman tunnin tauko. Tämän tauon aikana syttyivät komppanian ensimmäiset nuotiot maantien reunalle, näillä nuotioilla ensimmäiset saikankorvikkeet keitettiin ja nuotiot ennen lähtöä miesten omalla kalustolla sammutettiin.

Asemalle oli tultu ja lastaus vaunuihin valmis juna lähti kohti Turkua klo. 9.30 lastina kaksi jalkaväkikomppaniaa, konekiväärikomppania, esikuntakomppania, kranaatinheitin joukkue, viestijoukkue ja muita pienempiä ryhmiä kaikkine kalustoineen kuormattuina härkävaunuihin, paitsi upseerit jotka tietysti saivat II-sen luokan matkustajavaunuita.

Juna kulki eteenpäin kohti määräsäpäättä. Puolenpäivän jälkeen liitettiin Mellilän asemalla vielä yksi komppania härkävaunuineen junan hännille ja täysivahva reserviläispatalijona jatkoi matkaa.

Kauniina viheriöi luonto juhannuspäivän auringonpaisteessa, mullivau-
nujen kolistessa eteenpäin kiitävässä junassa.

Monen mieliala junassa oli apea. Talvisodan raskaat päivät vielä liian hyvin monen miehen muistissa. Jälkeen vietiin sinne mihin itse ei tahtonut. Junassa oli lähes tuhat miestä. Vaikka he kaikki olivat erilaisia, niin yksi oli kaikilla kuitenkin sama. Kaipaus. Jäi koti, jäi vaimo, jäi lapset, jäi isä, äiti, jäi veli, jäi sisko, jäi ystävä, saanko heitä enää koskaan nähdä. Miksi he olivat niin surullisia kun sa-
noin heille jäähyväiset, vaikka katsoin heitä silmiin ja yritin nauraa. Eikö se ollutkaan naurua? Miksi he olivat niin etäisiä? Vaistosivatko he – – ?, oli monen matkustajan mielessä.

Juna jyskytti eteenpäin. Usealla paikkakunnalla oli radan varrelle kerääntynyt naisia, vanhuksia ja lapsia katsomaan sotilaiden menoa. He tahtoivat vilkuttamalla sanoa heille hyvän onnen toivotuksensa, saaden kiittävän vastauksen takaisin. Monet miehet pukivat kiitoksensa sanoiksi paperille, johon postiosoitteensa lisäksi kirjoittivat saajalle toivomuksensa saada kirje. Paperi laskostettiin nuoleksi, joka heitettiin junan avoimesta ovesta radan varrella vilkuttavalle kauniiksi katsotulle tytölle.

– Parinvikoin matka tästä tuli, niin kauan ryssä kestää ja me olemme silloin Uralilla, tuumi optimisti innoissaan.

– Juoksutettiin se tyhjääntäyte sinun päästäsi kaikki pois, kun noin puhut, vastasi pessimisti. Eikö sinun järkesi enää sano ettei siitä tule mitään.

Koita nyt sentään vielä kuvitella, että sinulla on edessäsi kartta, jossa on Suomi ja Venäjä. Kun panet peukalosi Suomen päälle niin peittyi se kokonaan, mutta et saa Venäjää peitettyä koko kämmenelläkään. Et sinä ehdi jalan kulkemaan peltojen, metsien ja soiden yli Suomenkaan poikki kahdessa viikossa, miten sitten luulet ryö-
miväsi Venäjän yli, kun ne pahukset vielä ampuvat vastaan.

Juhannuspäivä ehti vaihtua uudeksi päiväksi patalijoonaa kuljettavan junan saavuttua määränsä päähän Lahden kaupungin asemalle, missä juna kiireellä purettiin. Asemalta komppania marssi viitosen kilometriä tullen Hartolan pitäjän puolella olevaan taseiseen mäntymetsikköön ja tähän metsikköön leiriintyi komppania kuonlaulun aikaan ja nukkui ensimmäiset unensa teltoissa.

Kahdeksan päivän ajan tämän leiri-
alueen maastossa me kävelimme ja juoksimme suljetun järjestyksen- tai hyökkäysharjoituksia. Kerran vietiin Lahden kaupungissa olevaan venäläisten viime vuosisadalla rakentamaan Hennalan kasarmin saunaan ja toinen kerta leirialueen lähellä olevaan hiihtomajan moderniin saunaan. Sunnuntaina piti patalijoonan pastori Laiho komppanialle ensimmäisen piron-
torjunta tilaisuuden. Päivää ennen lähtöä täältä kokeiltiin vielä komppanian marssikestävyttä, marssittamalla komppania kaupungin rajan lähellä olevalle Tiirismaan korkeimmalle harjulle, millä harjulla monta hiihtokuningasta ennen meitä on käynyt. Täällä komppaniaa harjoitettiin etäälle katsomiseen, jota Uralin Tölpäis kukkulalla tarvitaan, ryssän paon katselemiseen.

Aikaisin heinäkuun toisen päivän aamulla alkoi tulinen toiminta. Teltat purettiin, teltanpohjilla olleet havut kasaan ja orrenaluset peittoon, miehet ja kuormasto kiireellä lähtövalmiiksi, koviin hoputushuutojen myötäillessä.

Keittäjä Kalle Mäntylä oli polvistuneena kenttäkeittiön takana kuin heranehtoisella. Kirosi ja puhalsi, puhalsi ja kirosi koittaessaan saada lahtiat puut paremmin palamaan kau-
nuunan pesässä, jolla komppanian aamusaikkavesi kuumennetaan. Miehet puolestaan kirosi keittäjää kunne-
i hän aikaisemmin ollut töihinsä ryhtynyt, että olisi sentään saatu aamusaikka ennenkuin lähdetään menemään.

Aamusaikka oli juotu, aamiaisvelli syöty, aamu- ja päiväntarpeet puun-
juurille tehty komppanian ollessa edelleen lähtövalmiina leiri-alueella. Ilta-
päivä oli jo pitkälle kulunut ja klo. 17.00 ollut päivällinen syöty, kun komppanialle tuli lähtö Lahden ase-
malle, jossa välittömästi lastaus mullivaunuihin. Auringonlaskun aikaan lähti patalijoonaa kuljettava juna kohti itää.

Yhden tuntemattoman sotilaan tarina

Kädessäni on valokuva-albumi. Sen kuvat kertovat tarvasjokilaisen nuoren miehen tarinan, jonka elämä alkoi Jauhollassa 19. 8. 1917 ja päättyi 8. 8. 1941 itärajalla, Ivanselässä. Hän oli kuollessaan vain 23-vuotias. Hän kaatui isänmaan puolesta kuten niin moni. Hänen nimensä oli Viljo Olavi Perttula. Hän on minun isäni.

En ole koskaan nähnyt isääni. Hän elää minulle albumin valokuviissa sekä äitini ja tätieni kertomuksissa.

Viljolla oli jo nuorena oma kamera. Albumissa on työkuvia kotitalon peltoilta, kylvetään, tehdään heinää, nostetaan perunaa, ollaan elopellolla, tapparissa, riihen edessä, sontaa ajamassa. Hevosista on paljon kuvia. Eräs niistä esittää Viljoa ja Osku-
hevoista kylvötoissa. Molemmat menivät sotaan. Osku kunnostautui erityisesti sinnikkäänä kanuunanvetäjänä. – Osku palasi kylvötoihin, Viljo ei.

Sukulaisten ja ystävien kuvien joukossa alkavat sivu sivun jälkeen toistua yhdet kasvot: Viljo Perttula ja Sirkka-Liisa Pakula kihlautoivat väli-
rauhan kesänä ja heistä on kuvia retkillä ja Perttulan talon portailla. Yhdessä kuvassa morsian on lottapuvus-

sa, sulhanen sotilaspuvussa. Takana on Perttulan pihakoivuja.

Kesäkuussa 1941 Suomi huomasi olevansa jälleen sodassa. Isäni oli toipumassa vatsahaavaleikkauksesta, eikä hänen olisi tarvinnut lähteä rintamalle. Hän sanoi kuitenkin sisarelleen Elmalle, ettei hän halunnut maata kotona, kun toiset täyttivät velvollisuutensa.

Ennen lähtöä, juhannusaattona, pidettiin häät. Viljo Olavi ja Sirkka-Liisa saivat toisensa. Tarvasjoen komppania lahjoitti hääparille vieraskirjan, jossa on sadanlajantoista aseveljen nimet.

Hääpäivän iltana sulhanen vaihtoi päälleen asepuvun ja lähti lottasaisarensa Valman kanssa polkupyörällä Kenttätuvalle, josta kymmeneltä illalla lähdettiin marssimaan Paimion ase-

malle ja sieltä edelleen junalla rintamalle. Valma jäi kirkolle puhelinkeskukseen vartioon.

Vaimo Sirkka-Liisa ei nähnyt miestä enää koskaan, sillä Viljo Olavi kaatui Ivanselässä 8. elokuuta. Hänen viimeisistä vaiheistaan tiedän, että "siellä jossakin" oli vihollinen sijoittanut konekiväärin erään talon ullakolle. Sen tuhoamisen oli vapaaehtoiseksi ilmoittautunut ylikersantti Viljo Perttula. Hän oli ryöminyt ojaan pitkin taloa kohti, mutta sai osuman konekivääristä. Luoti lävisti ylävatsan, ja haavoittunutta lähdettiin kuljettamaan jsp:lle veneellä Ivanselän yli. Aurinko paistoi, ja joku aseveljistä pani lakin hänen silmilleen estämään häikäisyä. Isäni viimeiset sanat olivat olleet: – Ottakaa lakki pois silmiltäni. Haluan nähdä pilvet ja taivaan.

Äitini Sirkka-Liisa oli kotonaan Liedossa ja sai tiedon tultuaan naapurista elopellolta.

Viljo Olavin henkilökohtaiset tavarat – kello ja kamera – tulivat rintamalta ennen vainajaa. Kellon nupissa oli kuivunutta verta. Kun kameran viimeiset kuvat kehitettiin, niissä näkyivät Viljo Olavin viimeiset maisemat: rajakarjalaisia kyliä, tuhoutunutta sotamateriaalia, pölyävää hiekkatietä marssivia joukkoja, tauolla olevia sotilaita, punatähden koristama muistomerkki, tuhottu panssari-vaunu.

Kuolinilmoituksessa sanottiin: Rakkaamme lepää toistaiseksi Salmin sankarihaudassa. Muistosäkeet kuuluvat:

Osa on parhain, kaunein mi ihmistä kohtaa,
kaatua varhain, kun rakkaus askelta johtaa.

Synnyinmaan syli, kun armaana ovensa sulkee,
kumpusi yli monet siunaten kulkee.

Sirkka-Liisalla oli miehelleen oma runo:

Rakkahin olit minulle elämässä,
unohtumaton sankari kuolemassa.
Muistosi iki-ihana aartein on vain,
hetkistä onnellisista kiitän sua ain.

Ylikersantti Viljo Olavi Perttula siunattiin Tarvasjoen kirkossa vasta 21. 12. 1941 yhdessä neljän muun sankarivainajan kanssa. Arkut oli peitetty Suomen lipuilla. Ulokuvissa näkyy lottien muodostama kunniaku-

ja. Lunta on paljon, ja lotilla on jalassa monot, joiden päälle on käännetty villasukat varret. Arkkujen kantohihnat näkyvät valkoisina kantajien tummaa vaatetusta vasten.

Sirkka Liisa ja Viljon lapsi syntyi 11. tammikuuta 1942.

Albumini viimeiset kuvat esittävät sankarihautojen valkoista ristiriivä Tarvasjoen kirkkomaalla. On kesä, ja

jokaiselle haudalle on tuotu kukkia kotoa kiitokseksi siitä, minkä vuoksi he kuolivat.

Marja-Riitta Perttula

Elämäni kirjat

Tämän kevään ylioppilaan laudatur-aine:

Löysin taskustani lapun: rakastan sinua.
Allekirjoitus on epäselvä.
Voi minun lyhyttä miesmuistiani.
Voi ihmisiä, jotka eivät tekstaa nimiään.

Alussa olin tyhmä. Poikien valloittaminen oli jännittävää ja niin aikuismaista. Tavoite oli molemminpuolinen kiinnostus. Mitä vaikeampaa mielenkiintoa oli herättää, sitä enemmän yritin. Jos onnistuin, leikki ei enää ollutkaan jännittävää.

Ei pelkoa jäätymisestä,
minä sulan ja palan yhtä aikaa.
Ja miten kylmä nyt on, kun torjuin minut.

Kaikki olisi voinut jatkua loputtomiin, ellen olisi itse joutunut pettymään. Hain lohtua kirjallisuudesta ja löysin Arja Tiaisen. Hänen runonsa rakkaudesta toivat lohtua, kun sitä eniten tarvitsin. Samalla, lähes huomaamatta, mielikuvani rakkaudesta muuttui. Olin kasvanut kypsemmäksi ottamaan vastaan rakkauden lahjan.

Marianne Kemppi

Ei rakkaudessa ole valintoja.
Se on huima laskettu rinne, hyppy mäeltä.
Alastulo on aina epävarma.
Mutta lähteä silti pitää, lähteä pitää.
Ilmassa olet yksin.

Rakkaus alkoi merkitä muutakin kuin keinoa hallita ihmisiä ja saada tavoitteensa toteutettua. Se ei ollutkaan vallan väline kuten luulin. Toki vieläkin pelottaa kertoessani asioita rakastetulleni, että ei hän ymmärräkään, että ei hän enää rakasta. Että hän tuhoaa minut iskiessään arkaan kohtaan. Mutta silti uskallan kertoa ja uskon, ettei tunnustuksiani käytetä väärin. Sinisilmäisyttäkö?

Luin välillä Märta Tikkasen runoja. Ja tunsin jälleen muuttuvani. Toimin kirjaimellisesti hänen "ohjeittensa" mukaan.

Sitä ne eivät voineet antaa anteeksi, että nainen vaihtoi intohimonsa kohdetta, mutta säilytti intohimon.
Niin mies jäi taas ulkopuolelle.

Viikon välein tunsin olevani rakastunut ja rakkauteni kohteet muuttuivat vinhaa vauhtia. En oikeastaan voinut henkilöidä intohimojeni kohdetta, vain rakastuneena olemisen tunne oli todella tärkeää. En kaivannut ketään entisistä ihastuksistani, en halunnut sitoutua, mutta silti istuin ystävättäreni kanssa viikonloppuina ravintoloissa ja teattereissa. Katselimme miehiä.

Mitä sitten, kun ei voi askeltakaan ottaa
Kaipaamatta sinua?
Mitä sitten, kun koko maailma on kasvosi ja sanat joita ajattelit tai sanoit?
Kun en voi enää paeta rakkautta.
Mitä sitten?

Sitä minä tein, pakenin rakkautta. Halusin rakastaa, halusin niin paljon, että rakkaudesta tuli tavoite. Olin palannut takaisin sinne, mistä kaikki alkoi: tyhmyyteen. Mutta olin myös viisastunut ja oppinut arvioimaan tekemisiani. Siksi oli paljon helpompaa aloittaa alusta kuin aikaisemmin. Runoista riippumatta, tai ehkä juuri niiden takia, olen löytänyt ihmisen, joka todella järkyttää minun olemukseni. Rakastan häntä.

Hän on niin kaunis,
että minulta putoaa kuppi kädestä ja kesken puhelun menen märeksi.
Kaunis, sielua myöten kaunis.

Nyt otan selvää, mitä tapahtuu, kun en enää voi paeta rakkautta. Tulevaisuus näyttää.

Marianne Kemppi

Sirpa Viitanen:

Toiviomatkalla Uudessa Valamossa

Olin mukana seurakuntamme teke-
mällä Uuden Valamon matkalla. Luu-
lisin, että tämä oli minulle kuudes
luostarimatka. Aina tälle matkalle
lähtiessäni olen joutunut vastaamaan
kysymykseen: "Miksi menet Uuteen
Valamoon, kun olet siellä jo käynyt?"
Vastaus on perin yksinkertainen: juu-
ri sen vuoksi! Ensimmäinen Heinäve-
den matkani sijoittuu jonnekin 70-lu-
vun loppupuolelle. Selkein muistikuva
siltä matkalta on, että haluaisin tulla
tänne uudelleen. Miksi, se sama kysy-
mys jäi vastausta vaille silloin ja jäi
tällä viime kerrallakin. Mutta onnek-
si, jos terveyttä riittää, on mahdolli-
suus yhä uudelleen käydä ottamassa
siitä selvää.

Ensimmäisen matkani aikaan ei ny-
kyisistä rakennuksista ollut valmiina
kuin juuri valmistunut kirkko. Maja-
paikkana palvelivat kartanon aikaisiin
sivurakennuksiin kunnostetut vieras-
majat, joihin sijoitettiin useita samaan
huoneeseen. Tärkeä matkavaruste oli
taskulamppu, koska oli syksy eikä
luostarissa ollut minkäänlaisia ulkova-
loja. Eikä niillä nykyäänkään turistia
kovin paljon paljon hemmotella.

Ensimmäinen käynti luostarin hau-
tausmaalla oli vaikuttava, sillä se on
hyvin yksinkertainen ja perustettu
luonnonvaraiseen metsikköön. Siellä
on jokaiselle luostariveljelle valmiiksi
kaivettu avoin hauta muistuttamassa
elämän katoavaisuudesta. Ensimmäis-
ten luostarimatkojen muistoihin kuu-
luu myös vanha munkki, joka oli jo
yli satavuotias ja jo silloin maamme
vanhin asukas. Myöhemmin hän kuoli
108-vuotiaana. Muistan, että hän mi-
nun mielestäni muistutti suuren kuu-
sen alla elävää satumetsän mennin-
käistä, koska oli hyvin pieneksi kutis-
tunut. Mutta hänen pitkän, mustan
kaapunsa alta näkyivät hänen ko-
koonsa nähden hyvin suuret ruudullis-
et aamutuhvelit. Mielikuva ei minun
mielestäni ollut epäkunnioittava vaan
pikemminkin hellyttävä.

Ekumeniaa...

Vaikutaviin muistoihin kuuluu myös
se kerta, kun saimme viettää hartaus-
hetken ja ehtoollisen luostarikirkon
sivukappelissa. Olimme ensimmäinen
luterilainen ryhmä, joka oli saanut sii-
hen luvan.

Myöhemmin olemme saaneet viet-
tää ehtoollisen myös ihan kirkkosai-
lissa.

Uuden virsikirjan syksynä matkam-
me teemana olivat uudet virret ja ni-
itä harjoiteltiin sitten matkalla, ja
saimme myös luostarissa tilat virsilau-
luhetken järjestämiseen. Se oli myös
ensimmäinen kerta, kun luterilainen
virsilauluperinne kohtasi ortodoksi-
suuden luostarin suojissa.

Kun auto kääntyy valtatieltä sivu-
tielle, on matkaa jäljellä noin 4 km.
Silloin alan tähystellä tietä eteenpäin
nähdäkseni ensimmäisen merkin luos-
tarista. Se on aina jotenkin sykähdyt-
tävä. Siinä se onkin, auringossa välk-
kyvä luostarin kirkon kupoli. Olem-
me saapuneet Heinäveden Uuden
Valamon luostariin.

Uusi ei tarkoita tässä tapauksessa
suurempaa ja komeampaa, niinkuin
olemme tottuneet ajattelemaan van-
han tilalle rakennetusta.

Uuden Valamon rakennukset muo-
dostavat hyvin kauniin ja harmooni-
sen kokonaisuuden. Uusi ja vanha
arkkitehtuuri sopii hyvin yhteen.

Rakennukset ovat ensimmäiseen
puhtaan valkoisia lisänä joku punerta-
va sävy, jolle olen aina käydessäni ko-
ettanut etsiä nimeä, mutta en ole oi-
kein onnistunut. Jotain hyvin lämmin-
tä punaisen ja ruskean väliltä. Lähin-
nä järveä pitkin riveissä sijaitsevat
munkkien yksinkertaiset asunnot,
keljat, joihin turistit eivät pääse tutus-
tumaan. Ne ovat heleän siniset ja sa-

maa väriä on käytetty vähän kuin ko-
risteena elävöittämässä valkoista pin-
taa. Ne, jotka ovat katselleet kuvia
Vanhasta Valamosta tai kuten monet
meidän ryhmästäme, ovat käyneet
siellä, tietävät että tämä kaikki kau-
neudessaan on vain häivähdyks entises-
tä. Paljolti hävitettynä ja raunioitu-
neena ja käytössä olevatkin raken-
nukset täysin ränsistyneinä. Vanha
Valamo tänäkin päivänä antaa kävi-
jälleen aavistuksen siitä, mitä se on
loistonsa päivinä ollut. Myös sieltä
lähtiessä muistan tuon tunteen, että
tänne haluaisin vielä palata.

Luostarin rauhaa...

Uudessa Valamossa hotellirakennuk-
sia on kaksi. Ne ovat puhtaan valkois-
et ja hiukan sinisellä korostetut. Ne
huokuvat rauhaa ja hiljaisuutta niin
ulkoa kuin sisältäkin päin. Huoneiden
seinät ovat valkoiset ja kalusteet ovat
yksinkertaiset. Huomaan, että huo-
neeni on taas erilainen kuin muina
kertoina. Ne eivät siis ole aivan tois-
tensa kopioita.

Mieleeni muistuu kerta, jolloin
olimme olleet Nilsissä Herättäjä-juh-
lilla ja sieltä lähdettyämme yövyimme
täällä. Ensimmäinen hotellirakennus
oli juuri valmistunut ja yövyimme siis
ensimmäistä kertaa täällä luostarissa
hotellitasoisesti. Olin voinut huonosti
jo matkalla autossa ja yöllä sitä jat-
kui. Aamulla en lähtenyt klo 7 alka-
vaan liturgiaan vaan jäin lepäämään.
Huone oli kaunein niistä, joissa olen
Valamossa yöpynyt. Se oli melko tila-
va, vähän enemmän huonekaluja. Ne
olivat tummia, vanhanmallisia. Ulko-
na oli sateen jälkeinen raikas aamu.
Ikkuna oli auki ja siinä liikahteli val-
konen ikkunaverho. Kirkonkellojen
kutsusointon jälkeen ei kuulunut kuin
lintujen liverrys. Kiireettömyyden ja
rauhan tunne oli täydellinen, siihen
olisin silloin halunnut jäädä pitem-
pään. On ihmeellistä, miten yksinker-
taisia lopulta ovat parhaat muistot.

Kello 20 on Luostarin kirkossa iltarukous. Sinne menemme ja seuraam-
me sitä seisoen, sillä ortodoksit eivät
istu kirkossa, elleivät ole sairaita tai
vanhuksia. Heitä varten on seinustal-
la muutama penkki. Huonotoverini
on minua 30 vuotta vanhempi, joten
hän ilman muuta voi istua. Iltarukous
kestää 45 minuuttia. Mutta juhlapäi-
vien jumalanpalvelukset voivat kestää
monta tuntiakin ja ihmetellä täytyy,
kuinka ihmiset jaksavat seisoa koko
ajan. Hartauden päätteeksi tarjotaan
Pyhä Ehtoollinen, mutta vain orto-
doksille.

Herkkuja...

Kertomisen arvoinen asia on myös
valamolainen iltatee. Se odottaa mei-
tä luostarin ravintolassa, trapesassa,
jonka entisestä käyttötarkoituksesta
kartanon navettana kielivät ainoas-
taan hyvin paksut kiviseinät. Ne ovat
nyt maalatut valkoisiksi ja niillä on
ortodoksia kuvia. Siellä olemme ol-
leet aikaisemmin päivällisellä. Mutta

nyt meitä odottaa siellä valmiiksi ka-
tettuna valamolainen iltatee, joka
kuuluu ortodoksisuuteen ja periytyy
vanhasta venäläisestä kulttuurista. Se
on saattanut ajan saatossa hiukan
muuttua, mutta uuden Valamon ver-
sio siitä on seuraavanlainen: Pöytä
hallitsee suuri samovaari. Sen vieres-
sä on teekuppeja sekä venäläismalli-
sia teelaseja. Valitsemme jomman-
kumman ja laskemme itse samovaa-
rista hyvin haudutettua teetä. Syötä-
väksi on kahdenlaista suolaista piirak-
kaa, pikkuleipiä, suolakurkkuja, hu-
najaa, vadelmahilloa ja hedelmiä. Va-
delmahilloa laitetaan teen joukkoon
ja se maistuu oikein hyvälle. Erikoista
on, että suolakurkkuja syödään hun-
ajan kanssa ja niin yllättävää kuin se
onkin, sekin maistuu ihan hyvälle.

Kirkossa...

Aamulla tuntuu helpolle nousta var-
hain hyvin nukutun yön jälkeen, sillä
luostarissa ei yöllä kuulu mitään ää-
niä, jos ei jokin yölintu ole asettunut
iloksemme laulamaan. Huoneessa ei
ole televisiota eikä radiota, jotka hou-
kuttelisivat myöhäiseen valvomiseen.
Kirkonkellot kutsuvat iloisesti kalkat-
taen niinkuin ne ortodokseilla soivat.
Tuntuu kuin ne hoputtaisivat juok-
suun. Luterilaisten kellothan soivat
paljon hitaammin kuin vaatien hidas-
tamaan ja hiljentymään. Molemmat
tavat ovat yhtä oikeat, yhtä hyvät.
Minunlaiselleni jälkimmäinen tapa so-
pii paremmin, liekö vain tottumus.
Astuessani kirkkoon, tähän monilta
käynneiltä jo tutuksi tulleeseen, tun-
nen itseni taas yhtä typeräksi, yhtä
kömpelöksi kuin ennenkin. Ristin-
merkin teko ei minulta käy luontevas-
ti. Jätän sen siis tekemättä. Tämä pai-
kallaan seisominen tiedän, että sen
pitäisi auttaa ihmistä paremmin kes-
kittymään. Mutta en voi sille mitään,
että päinvastainen ajatus hiipii mie-
leeni. Kuinka minun keskittymiseni
pakkaa suuntautumaan jalkoihin, kun
näyttää, että muut ovat ne vallan
unohtaneet. Kaiken lisäksi yritän yhä
useammin tirkistellä kelloa hihani
varjossa, kun toiset näyttävät unohta-
neen koko ajan kulun. Ajatukseni
ovat väärä, tottakai.

Mutta eikö täällä, jos missä, pidä
olla rehellinen? Munkki kulkee kir-
kossa ja heiluttaa suitsutusastiaa. Mo-
nen mielestä siitä tuleva tuoksu tekee
huonovointiseksi, minusta se on ihan
miellyttävä.

Joskus olen koettanut pitää silmälä,
milloin ortodoksit tekevät ristin-
merkin, mutta olen luovuttanut. Mat-
kimalla heitä tekisin sen aina vähän
myöhässä ja siis varmaan aina vääräs-
sä paikassa. Eniten ihmettelen orto-
doksien nopeaa polvistumista aina vä-
lillä ja yhtä nopeaa nousemista. Mi-
nusta tuntuu, että on paljon aikaa sii-
tä kun olisin pystynyt samaan. Mutta
nämä ihmiset eivät suinkaan kaikki
ole nuoria.

Herra armahda!!!

Luostareita alettiin perustaa joskus
kristinuskon alkutaipaleella. Niihin
eristäydettiin, jotta voitiin olla niinsa-
notusti erossa maailmasta, ja voitiin
omistaa aika enimmäkseen Jumalan
palvelukseen. Niissä asui paljon hurs-
kaita, paljon laupeuden työtä tekeviä,
inhimillisesti katsoen pyhiä, ja niin
varmaan tänäkin päivänä. Toisaalta
niissä saattoi elää paljon turvatumpaa
elämää kuin oli tavallisen kansan elä-
mä. Jokapäiväinen leipä oli turvattu,
jota tuskin voi sanoa senaikaisten rah-
vaan elämästä. Selibaatti oli ehkä
suurin luopumisen muoto. Ihailen ja
kunnioitan niitä, jotka tänään tekevät
ratkaisun luostariin menemisestä.
Tuntuu että tässä yltäkylläisyyden
maailmassa on niin paljon asioita,
joista täytyy luopua, vaikka ei Uuden
Valamon voikaan sanoa olevan ns.
"pois maailmasta". Se, voiko ihminen
olla pyhä tässä maailmassa on hyvin
kyseenalaista. Uskon kyllä, että sanat
ja teot on helpompia pitää luvallisi-
na, puhtaina ja oikeilla teillä luostarin
seinien sisäpuolella. Mutta suojeleeko
munkin kaapu ajatuksen harharetkil-
tää? Jokailtainen synnintunnustus si-
sältääkin valtavan määrän erilaisia ta-
hallaan ja tahattomasti tehtyjä syn-
tejä.

Asia, joka minua ensimmäisellä
käynneilläni ihmetytti, tuntui turhalta
ja pitkävetiseltäkin, oli tuo Herra ar-
mahda, hokeminen, kymmeniä kertoja yhteenmittaan.
Mutta vuosien kuluessa olen yhä use-
ammin löytänyt tuon yksitoikkoisen
hokeman mieleni pohjalta ja tullut
ajatelleeksi, että siinäkö se on, jos ei
nyt aivan kaikki niin ainakin tärkein.

Rukous ylittää ajan rajan...

Toinen asia, jonka olen löytänyt luos-
tariretkiltä ja josta olen hyvin iloinen,
on kuolleiden rakkaiden sielujen puo-
lesta rukoileminen. Jos kerran katoli-
set ja ortodoksit niin tekevät, mikä
oikeus luterilaisilla on tietää parem-
min. On ollut vapauttavaa todeta, et-
tä kukaan ei voi sitä tietää varmasti
sen paremmin kuin minäkään ja aina-
kin minua se on auttanut surutyössä.
Kuinka se silloin voisi olla turhaa?

Ymmärrän hyvin, että täällä Vala-
mossa on moni löytänyt oikean tien
tai ainakin päässyt lähemmäksi sen
löytämistä, jota on aina etsimässä.
Minulle ja monelle muulle täällä käy-
minen on jatkuva etsimistä, osa har-
tauden harjoitusta, pyhyyden koke-
mista. Monenlaisiin muisteluihin ja
pohdintoihin tällainen matka luosta-
riin saa ihmisen ja on siltäosin var-
maan ihan hyväksi. Aina jää jotain
matkaevääksi, vaikka ei sitä välttä-
mättä huomaa heti paikanpäällä. Mo-
nia nykyään kiehtoo ortodoksisuus
niin, että kääntyy kokonaan sille tie-
le. Itsestäni sanoisin kuitenkin: "Olen
luterilainen, ortodoksiksi en voi tul-
la." Oma kirkkohan se on kaikkien
mielestä rakkain. Pääasia on, että jo-
kainen löytää omansa.

Olemme taas kerran kulkeneet et-
sien ja toivoa voimme, että kerran
löytyy se tie, josta virsirunoilija niin
kauniisti sanoo: "Tie valmis on ja
päässä sen vastaus löytyy ikuinen ja
kerran ehjä ihminen ylistää tietä Kris-
tukseen."

Näin koki piispantarkastuksen Timo Teinonen:

Piispaa tarkastamassa

Kymmenen vuoden tauon jälkeen suoritettiin Tarvasjoen seurakunnassa jälleen piispantarkastus. Sehän on tietysti suuri tapahtuma seurakunnan ja seurakuntalaisten elämässä vai mitä?

Piispantarkastus on aiemmin ollut todellinen syyni. Papit ja seurakuntalaiset saivat tarvittaessa kuulla kunniansa. Nykyisin ollaan hienotunteisempia: Jos jotain ei erityisesti kehuta, se voitaneen tulkita kohteliaaksi huomautukseksi.

Enää ei piispa simputa seurakuntalaisia. Päinvastoin piispaa juoksutetaan aamusta iltamyöhään pitkin pientä kylää esitellen jokainen tila, jossa vähintään kaksi tai kolme usein kokoontuu.

Perjantaina puolilta päivin oli "seurakuntaneuvottelu", jossa oli mukana vierailevien herrojen lisäksi seurakunnan luottamushenkilöitä, kunnan edustajat sekä opettajat. Sunnuntaina oli jumalanpalveluksen jälkeen "yleinen piispantarkastus". Kirkkoneuvoston jäsenenä olin näissä tilaisuuksissa mukana kutsuttuna.

Kaipa tällaisia seremonioita täytyy ylläpitää, nehän ovat kirkkolakisääteisiä. Silti on myönnettävä, että tunsin oloni aika kiusaantuneeksi. Parhaaksi anniksi jäi seurakuntaneuvottelun yhteydessä tarjoiltu lounas: perjantaipäivän normaali sopparuoka oli vaihdettu vähän fiinimpään sapsukaan. Kiitokset siis Vihreäsaaren Seijalle ja kumppaneille!

Ymmärrän, että kunnan edustajat aina kuntaansa esitellessään yrittävät etsiä vaikka väkisin kaikki kuviteltavissa olevat myönteiset puolet erehtymättä minkäänlaiseen itsekritiikkiin. Mutta ettei seurakunnassakaan ole valmiutta rehelliseen oman tilan arviointiin, sitä en ymmärrä. Miksei piispankin kanssa voitaisi käydä todellista keskustelua?

Kristittyinä me elämme joka tapauksessa Jumalan armon varassa. Ei meillä pitäisi olla syytä pönkittää valheellisia kuvitelmia omasta itsestämme tai seurakuntamme tilasta.

Minulla ei ole mitään Tarvasjoen seurakunnan työntekijöitä vastaan, päinvastoin. En myöskään tarkoita, että Tarvasjoen seurakunnassa asiat olisivat jotenkin keskimääräistä huo-

Mitä hyvää ja mitä huonoa Tarvasjoen seurakunnassa?

Tätä pohtivat keväällä seurakunnan luottamushenkilöt koulutusiltaan eräänä ohjelman osana. Seuraavassa ryhmätöinä syntyneet voimakenttäanalyysin tulokset.

VOIMAVARAT

- + seurakuntalaiset
- + pienuus
- + ihmisten myönteiset asenteet
- + vakituinen kanttori ja muut työntekijät
- + hyvä yhteistyö
- + rahan puute
- + lapset
- + nouseva väestökehitys
- + yksituumaisuus
- + aktiivinen osallistuminen

HOIDA
KÄYTÄ!

HEIKKOUEDET

- pienet verotulot
- toimitilojen ahtaus
- yksipuolinen tulojen rakenne
- työntekijän puute nuorisotyössä
- työntekijäkeskeisyys
- samantyyppiset maallikot kaikessa mukana
- työntekijöiden toimenkuvat liian kirjavat
- nuoret aikuiset eivät ole mukana säännöllisessä toiminnassa

MUUTA
HAASTEIKSI!

MAHDOLLISUUDET

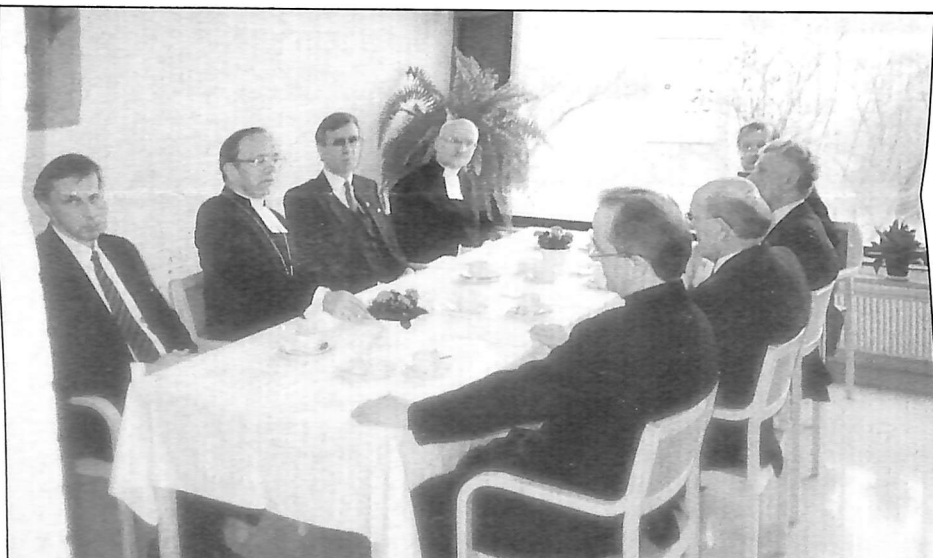
- + seurakunnan toimintaan osallistuvat maallikot
- + maallikoiden valmentaminen
- + tuttu pappi ja sitä myötä jatkuvuus
- + hautainhoitorahaston perustaminen
- + muuttovoittopitoinen kunta
- + pienyhteisön kehittäminen
- + yhteistyö kunnan kanssa
- + jumalanpalveluksen kehittäminen intiimiin suuntaan

VARMISTA!

UHKATEKIJÄT

- verokertymän pienentyminen
- kirkosta eroaminen
- vanhenevat vapaaehtoiset työntekijät
- uudet asukkaat eivät löydä seurakuntaa
- virkavaltaisuus
- diakonian viranhaltijan vaihtuvuus
- hengellisyyden kuivuminen
- seurakuntaliitos
- kuntaliitokset
- kirkossa käynti vähenee
- sosiaalieettisen toiminnan eli yhteiskuntavastuun tajun hämärtyminen ja muuntuminen evakelioimiseksi

TORJU!

SEURAKUNTAMME UUDET NIMIKKOLÄHETIT

Tämän vuoden alusta ovat seurakuntamme nimikkolähetteinä toimineet **Rauni** ja **Juhani Routasalo** sekä lapset Pilvi ja Panu. He ovat meidän puolestamme ja meidän kustantamina evankeliumia Kristuksesta viemässä Afrikassa Kamerunissa.

Jo vuoden he ovat olleet työpaikallaan Kamerunin pääkaupungissa Yaoundéssa.

Kesäkuun alussa siellä aloitettiin lähetyksellisen rakentamisen. Kirkon saanti on edelleen esirukousten kohteena. Esim. pääsiäisjumalanpalveluksessa paikallisen KELA:n salissa oli läsnä 800 henkeä. Normaalisti tähän vuokrattuun saliin mahtuu vain 350 henkeä. Routasalot ovat myös Halikon, Marttilan, Messukylän,

Punkalaitumen seurakuntien lähetitejä.

He ilahtuvat jos muistat heitä postikortilla, kirjeellä tai pikkupaketilla. Osoite on: Rev. Juhani Routasalo, B.P. 11 886, Yaoundé, Cameroun

Kuoren päälle merkintä PRIMARI-TAIRE

nommin. Tietyissä asioissa ne ovat jopa paremmin.

Erityisesti olen iloinnut monista perhejumalanpalveluksista. Tarvasjoella ne on suunnattu nimenomaan lapsille saarnaa myöten. Useimmat Tarvasjoen jumalanpalveluksista itseleni mieleen jääneet vaikutteet ovat juuri perhekirkoista. Ne siis puhuttelevat myös aikuisia.

Vaikka Tarvasjoen seurakunta ei olekaan sen tautisempi osa Kristuksen ruumista kuin esim. Karinaisten tai Marttilan seurakunta, se ei paljon auta, jos koko Suomen kirkko on sairas, kuten uskon ja näen. Kirkkoakin vaivaa eräänlainen verisuonten kalkkeutuminen, joka estää veren ja sen mukana hapen ja ravinteiden kulkeutumisen kaikkiin ruumiin soluihin. Kuinka pitkälle kuolio jo on levinnyt? Sen näkemiseen tarvittaisiin Ylimmäisen Tohtorin diagnostista silmää.

Auttaako usko elämässä?

Viime syksynä tehdyn Gallup Fennica-tutkimuksen mukaan 43 % suomalaisista katsoo saavansa uskonnosta elämänsä apua tai voimaa. Luku on minusta yllättävän korkea. Paljonko tuosta joukosta on kristittyjä tai uskovia siinä merkityksessä kuin Uudessa Testamentissa asia ymmärretään, ei ole minun arvioitavissani.

Joka tapauksessa löytyy paljon niitä, jotka kuuluvat kirkkoon, mutta silti **eivät saa** uskonnosta apua elämänsä.

Myös tällaisen pienen kunnan ulkonaisen hyvinvoinnin taakse kätkeytyy monenlaista murhetta ja henkistä hättää. Monta itsemurhaa ja avioeroa on täälläkin sattunut viimeisten 11 vuoden aikana. Täälläkin on alkoholiongelmia, perheväkivaltaa, työpaineita ja taloudellisia huolia ja niiden mukanaan tuomaa sairastelua.

Voisiko Jumala auttaa tällaisissa todellisissa ongelmissa? Ihan kouriintuntuvalla tavalla?

Näen toisaalla monin tavoin rasitetun ihmisen etsimässä tyydytystä ja sisältöä elämäänsä, toisaalla kaikkivaltiaan Jumalan suorastaan tyrkyttämässä ratkaisua tähän ongelmaan – mikäli Uuteen Testamenttiin on uskomista. Miten evankeliumin rohkeutta, iloa, toivoa ja uutta voimaa antava sanoma ja tavallisen ihmisen todelliset tarpeet voisivat käytännössä kohdata toisensa? Tätä kyselen usein myös oman itseni kohdalla.

En ole niin naivi, että ajattelisin arkkipiispalla olevan joitain erikoisvastauksia näihin kysymyksiin. Silti toivoisin, että piispantarkastuksissa rohjettaisiin kurkistaa myös kulissien taakse – edes luottamuksellisesti pienessä piirissä, esim. kirkkoneuvoston kanssa.

Piispantarkastuksen "keskustelujen" osallistujajoukko oli niin suuri ja johtamistapa niin juhlallinen, ettei se antanut suunvuoroa rohkeimmillekaan keskustelijoille.

Tätä kirjoittaessani on helluntai, kristillisen seurakunnan syntymäpäivä. Yksi syy suomalaisten aneemiseen uskonelämään on varmasti heikoksi jäävä yhteys seurakuntaan. Mutta mikä olisi työikäisen luonteva osallistumistapa seurakunnan toimintaan? Se ei vielä auta minua, jos lapseni käy päiväkerhossa. Onko perinteinen jumalanpalvelus aikansa elänyt toimintamuoto? Mitä muuta on tarjolla? Osaako moni edes odottaa seurakunnalta mitään?

Kun jumalanpalveluksessa käy hyvin pieni osa seurakuntalaisista, miksei voitaisi rehellisesti todeta, ettei sellainen toimintamuoto vastaa seurakuntalaisten valtaosan tarpeisiin? Vai onko vika ihmisissä ja heidän tarpeissaan?

Mielestäni seurakunnan tulisi vuosittain laatia budjetin lisäksi myös toimintasuunnitelma: Mihin me pyrimme? Mitkä ovat keinot päästä näihin tavoitteisiin? Näin olisi jälkeenpäin myös helpompi arvioida tuloksia ja kehittää toimintaa edelleen.

Pantteina Saksan itärintamalla

Tiedotusvälineissä on viime kuukausina laajasti muisteltu, kuinka poliittisesti vaikeita aikoja maassamme elettiin välirauhan aikana 50 vuotta sitten. Talvisota oli raskain menetyksin hävitty, Karjala luovutettu ja sodan jälkeinen jälleenrakennus rasitti koko kansaa. Samalla oli jatkuva pelko Neuvostoliitosta, että se miehittäisi Suomen. Suomi oli täysin yksin, eikä se voinut odottaa apua miltään suunnalta, jos Neuvostoliitto olisi toteuttanut miehityksen. Viime aikainen historiantutkimus on melko yksimielisesti todennut, että niin saksalaisille suotu kauttakulkuoikeus Norjaan, kun SS-vapaaehtoispataljoonan lähettäminen Saksaan olivat oljenkorsia, joilla Suomi yritti saada Saksan tuen ja näin

ketty kertomaan, jos meidät vielä merrälläkin jonkin vieraan maan toimesta pysäytettäisiin. Laivan ruumassa oli makuulaveerit joka miehelle ja laivan lähdön viivästyessä käskettiin makuulle. Aamulla noustuamme kannelle kotimaan keväisen vaaleanvihreät rannat olivat jäämässä taakse ja tulimme avomerelle. Meri oli lähes tyyntä, mutta sumuinen. Iltaa kohden tuuli yltyi ja muuttui yöllä navakaksi. Niinpä eräät tulivat merisairaisiksi, kun n. klo 14 toukokuun 17 päivänä saavuimme Danzigin satamaan. Kuljetustamme oli koko matkan ollut suojassa kaksi saksalaista sukellusvenettä, eikä matkalla ollut häiriöitä.

Vielä saman päivän iltana matka jatkui junalla Stralsundiin, jonne saa-

suomalaiset siirrettiin takaisin Stralsundiin. Täällä kova, maastossa sotasuhteisiin soveltuva koulutus jatkui taukoamatta 25. 8. asti. Saksankieli komentosanoista käytännön puhekieleen alkoi jo tulla useimmille tutuksi. Täällä pataljoona sai myös suomalaisen yhteysupseerin eversti E. Levälähdén, jonka ansiosta epäinhimillisen pitkä palvelusaika klo 4.30–20.00 lyheni ja ruoka tuli paremmaksi. Hän sai muutenkin erittäin suopean vastaanoton miesten keskuudessa, tuodessaan uusimmat tiedot kotimaasta ja sen rintamilta poikien tietoon. Suomen uutisissa oli virallisesti ilmoitettu 11. 8. 1941 suomalaisen vapaaehtoispataljoonan Saksassa olo ja monet poikien vanhemmista us-

Suomalaispataljoonan aseistus ja motorisointi laitettiin kuntoon ja se odotti lähtöä rintamalle koko marraskuun. Jaakko oli eräässä vaiheessa päässyt automieheksi, vaikkei ennen ollut päässyt autoa kotimaassa ajamaan. Tarkkaan oli jo kotona katsottu kuinka isot veljet autoa ajoivat ja miten se toimi. Niinpä ajokoe oli onnistunut ja automiehenä hän oli päässyt jo syyskuussa hakemaan pataljoonalle uusia ajoneuvoja Berliinistä muiden mukana.

Lähtö rintamalle tapahtui viimein joulukuun 4 päivänä ja junamatka halki sodan runteleman Puolan alkoi. Vähän ennen lähtöä pataljoona oli saanut uuden yhteysupseerin majuri Kalervo Kurkialan, joka samalla oli

Jaakko Rönne

Onni Raja

Paavo Nurmi

estää miehityksen. Näin suomalaisesta SS-pataljoonasta tuli todellisuudessa panttipataljoona, joka raskain uhrin takasi vieraalla maaperällä taistellen isänmaalleen edes yhden tukijan idän uhkaa vastaan.

SS-pataljoonan vaiheista on laajasti kerrottu suomalaisessa kirjallisuudessa ja erityisesti Mauno Jokipiin 1968 ilmestynyt tutkimus Panttipataljoona loi varsin täydellisen kuvan pataljoonan värväyksestä, matkasta Euroopassa ja merkityksestä. Se miksi tämäkin lehti tuohon asiaan palaa, jottuu siitä, että se on myös osa Tarvasjoen historiaa, koska tuossa pataljoonassa oli mukana myös kolme tarvasjokelaista poikaa: Paavo Nurmi, Onni Raja-alho ja Jaakko Rönne.

Lähtö tuntemattomaan.

Tätä kirjoitettaessa on kulunut tasan 50 vuotta siitä, kun 15. 05. 1941 Jaakko Rönne ja Paavo Nurmi nousivat Turussa höyrylaiva Adleriin ja matka Saksaan alkoi. Jaakko oli vasta 17 vuotias ja hänen serkkunsa Paavo vuotta vanhempi. Kun Jaakko nyt tuota lähtöä muistelee, hän erityisesti ajattelee äitinsä murhetta. Mahtoi hänellä olla raskasta nuorimman pojan lähtö, varsinkin, kun runsas kuukausi myöhemmin jo pojista seitsemän oli rintamalla. Yhteisellä päätöksellä Jaakko ja Paavo olivat lähteneet värväyksestä kuultuaan lääkärintarkastukseen ja tulleet valituiksi. Heitä ennen jo ensimmäisessä kuljetuksessa oli lähtenyt Onni Raja-alho, joka oli kokonainen jo talvisodan elänyt aliupseeri. Sopimus oli tehty kahdeksi vuodeksi, eikä tarkoitus ollut lähteä sotaan, vaan saamaan sotilaskoulutusta Saksassa, kuten jääkärit 25 vuotta aikaisemmin.

Tässä kuljetuserässä matkaan lähti 257 miestä "maa- ja metsätalousharjoittelijoiksi", kuten meidän oli käs-

vuttu 20. 05. aamulla. Seuraavana päivänä oli lääkärintarkastus ja meidät puettiin saksalaiseen sotilaspukuun. Suljetun harjoittelu saksankielisin komennoin alkoi ja marssilaulujen harjoittelu. Olimme sekasortoista ja laulutaidotonta joukkoa. Tuolloin ei meistä vielä kukaan aavistanut, mitä kaikkea sopimuksemme mukaisena kahden vuoden aikana tulisimme kokea, muistelee Jaakko.

Schweiss spart Blut eli hiki säästää verta.

Kesäkuun alkupäivinä ne miehistä, jotka eivät vielä olleet saaneet kotimaassa sotilaskoulutusta, eli suorittaneet asevelvollisuutta, lähdettiin kuljettamaan Heubergin ja Radolfzellin kautta Itävaltaan Wieniin koulutettaviksi. Jaakko ja Paavo olivat tässä joukossa. Wienissä heidät majoitettiin kuuluisan Schönbrunnin linnan kasarmille. Elettiin kesäkuun 7 päivää 1941. Sää oli erittäin lämmin ja hiki virtasi. Niin se virtasi jatkossakin, sillä nyt alkoi kova, epäinhimillisen kova, koulutus. Hiki säästää verta, sanoivat kouluttajamme. Hammasta puren me sen sitten kestimme. Kaikki olimme hyvä kuntoisia, karastuneita nuoria miehiä, kertoo Jaakko.

Jo matkalla Wienin miehemiä olivat havainneet saksalaisten joukkojen keskittyä itärajan suuntaan, liikennekannallepanohan oli alkanut 3. 6. 1941. Vanhimmat ikäluokat oli vastoin sopimusta liitetty saksalaisiin ja monikansallisiin yksiköihin, joissa he joutuivat taisteluihin heti sodan alkamisesta lähtien 22. 6. 1941. Myös Wienissä oleville tiedoitettiin sodan alkamisesta ja Suomen joutumisesta sotaan 26. 6. 1941. Nyt moni ajatteli, että viisainta olisi olla kotimaan rintamalla, mutta paluuta ei ollut ennen sopimuksen täyttymistä.

Wienissä olo loppui 7. 7., jolloin

kalsivat nyt ensikertaa puhua poikien lähtemisestä vieraalle maalle.

Saksan armeijassa oli tapana, että joukkojen taistelukoulutuksen loppusalaus annettiin ns. harjoituskeskuksessa, joka suomalaisille oli Gross-Bornissa Itä-Pommerissa lähellä Puolan käytävää. Elokuun 25 päivänä he saapuivat junalla tähän suureen sotilaskaupunkiin jossa oli divisioonan verran sotilaita, kansainvälistä joukkoa. Siellä lopullisesti näytettiin, että hiki säästää verta. Massiiviset taisteluharjoitukset käytiin kovin panoksin, jossa kaiken täytyi olla mahdollisimman sodan tuntuista.

Vala vieraalle valtiolle ja rintamalle lähtö.

Viimeisen koulutustarkastuksen jälkeen tapahtui sotilasvalan vannominen sateisena lokakuun sunnuntaina 15. 10. vastoin lupauksia Saksan valtakunnanjohtaja Adolf Hitlerille. Sen jälkeen seurasi hyvin suomalainen juhla, jossa oli mm. ensimmäinen kenttähartaus. Koska SS suhtautui hyvin kielteisesti uskontoon, oletettiin saksalaisten upseerien poistuvan hartaudesta, mutta kun korkearvoisin kenraali ei toisinajattelijana poistunutkaan, oli nuorempienkin upseerien pysyttävä aloillaan.

Nyt suomalaispataljoona sijoitettiin lopullisesti Wiking-divisioonaan, jossa komentajana oli kenraali Felix Steiner, pidetty johtaja ja suuri Suomen ystävä. Tähän divisioonaan oli hajasi joitettu suomalaisia vanhempia ikäluokkia ja he olivat joutuneet sotaan heti sen alkamisesta lähtien. Näin tämä divisioona oli taistellen edennyt kesän ja syksyn aikana Puolasta läpi Ukrainan Dneprille ja sieltä Rostoviin. Ankara talvi ja suuret tappiot pakottivat asemasotaan Mius-joelle, johon rintama pysähtyi joulukuun alussa 1941 koko talveksi.

koulutukseltaan pappi. Toisen matkan päivän iltana klo 23 puolalaiset partisaanit hyökkäsivät pysähtynyttä kuljetusjunaa vastaan Varsovan itäpuolella, jolloin Tarvasjoen poikien joukkueen johtaja haavoittui niin pahoin, että kuoli seuraavana päivänä. Suomen itsenäisyyspäivänä tultiin Venäjän puoleiseen Puolaan, jossa raideleveys muuttui ja vaihdettiin junaa. Seuraavana päivänä ylitettiin vanha Puola-Venäjän raja ja tultiin Ukrainan lakeuksille. Joulukuun 8 päivänä saavuttiin Vinnin asemalle, jossa autot purettiin junista ja aloitettiin motorisointi marssi kohti Dnepropetrovskia. Marssi oli vaivalloista huonojen teiden vuoksi, jotka välin olivat jäisen iljanteisia tai metrin paksua liejuveliä. Välin autoja oli tankeilla hinattava tai ne jäivät liejuun yöllä kiinni. Lähes puolet ajoneuvoista rikkoontui, mutta viimein joulukuun saavutettiin Dnepr-joki ja pysähdyttiin ajoneuvoja korjaamaan ja joulua viettämään muutamaksi päiväksi.

Joulun aikana sää oli leudompaa, mutta kun marssia kohti Stalinoa 29. 12. jatkettiin muutui ilma jäätävään kylmäksi. Lumikinokset tukkivat tiet ja yli 30 asteen noussut pakkas jähmetti autot. Niitä hinattiin aamuisin käymään paikallisen väestön härkävaljakoilla. Niinpä lumi ja pakkas pysäytti 2-komppanian autot, joista erästä Jaakko ajoi. Slavjankkan kylään kahdeksi viikoksi. Pakkanen nousi ajottain 38 asteeseen ja tuuli nostatti aralla jatkuvasti kiehuvat lumipilvet. Paikallinen väestö oli ystävällistä ja piti valloittajista hyvää huolta.

Stalinosta jatkettiin marssia Mius-joelle niin, että rintamalle tultiin 18. 1. 1942. Suomalaispataljoona liitettiin 21. 1. 1942 Nordland-rykmenttiin ja divisioonassa taistelleita suomalaisia yhdistettiin omien joukkoon.

Suomalaisia SS-miehiä matkalla Saksan itärintamalle.

Rintamavastuu tuli ensin n. kolmen kilometrin matkalle, mutta piteni helmikuun puolivälissä kahdeksaan kilometriin, eikä reserviä ollut takana lainkaan, joten linjassa oli oltava jatkuvasti.

Vaikka elettiin asemasotaa, tarkka-ampujain luodit ja partioretket vaativat monia uhreja. Näin moni suomalaispoika sai viimeisen leposijan kaukana kotimaastaan. Huono ruoka, tait ja kulkutaudit olivat jatkuvana riesana. Kevät kuitenkin teki tuloaan ja Mius-joki tulvi muuttuen melkein järveksi.

Taistelut Kaukasuksella.

Asemasota vaihetta jatkui kesään asti, jolloin Saksan armeijan uudelleen järjestely hyökkäystä varten alkoi. Suomalaispataljoonan aseistus ja kalusto uusittiin. Niinpä Jaakkokin sai komennuksen lähteä muiden mukana hakemaan uusia autoja Puolasta Krakovasta. Takaisin suomalaisten luo hän palasi vasta elokuussa.

Onni Raja-alho oli saanut siirron suomalaispataljoonaan muiden divisioonan miesten tapaan ja näin kaikki tarvasjokelaiset olivat yhdessä vaikka eri kompanioissa. Myös naapuripitäjistä oli monia poikia matkassa. Heistä melkein tarvasjokelainen oli Väinö Perälä Marttilan Karvelasta aivan Tarvasjoen rajalta. Kaaduttuaan keuhkokuumeella 1942 Mius-joella vain 19 vuotiaana hänet mainitaankin historiassa Tarvasjoella syntyneeksi.

Uusi taisteluvaihe alkoi pataljoonalle 10. 8. 1942. Se marssi Taganrogista Rostovin ohi Maikopiin. Täällä saavutettiin taistelukosketus venäläisiin 13. 8. Kolmessa päivässä oli ajet-

tu n. 700 kilometriä, 50 asteen helteessä ja valtaviin pölypilvien seassa, Kaukasus-vuoriston juurelle. Viikko-kausia oli valtava panssaritaistelu jo riehunut Kaukasuksen pohjoispuolisilla aroilla. Saksalaisten tavoitteena oli vallata samanaikaisesti Stalingrad ja Kaukasuksen öljyalueet. Elokuun loppuun mennessä saksalaiset pääsivät jo Volgalle Stalingradin pohjoispuolella ja samaan aikaan taistelut Kaukasuksella etenivät kohti Kaspiannmerta.

Näissä taisteluissa suomalaispataljoona kunnostautui erityisesti Lineinalan kylän valtauksessa elokuun puolivälissä ja Malgobekin öljykäupungin valtauksessa kuukautta myöhemmin. Pataljoonan tappiot olivat erittäin raskaat. Viimeinen suuri saksalaishyökkäys alkoi Terek-joella lokakuun lopulla. Tämä jäi myös Paavon ja Jaakon viimeiseksi taisteluksi täällä lumihuippuisten Kaukasusvuorten alueella, joista korkein huippu Elbrus kohosi yli 5 600 metrin korkeuteen.

Yöllä 1. 11. 1942 pataljoona oli siirtymässä vuoristoteitä Terekin lohkolta Ordzonikidzen lohkolle. Siirron aikana Jaakon osaston kuljetusvaunu ajoi pimeässä kranaattikuoppaan ja syöksyi vuoristotieltä useita kymmeniä metrejä syvään rotkoon. Auton pysähtyttyä todettiin Jaakon jääneen kädestään auton turvakaaren alle, joka oli murskannut käsivarren ja ympäri ruumista oli muitakin vammoja. Matka vei nyt sotasaairaalaan Kislovodsk-nimiseen kaupunkiin Kaukasusvuoristossa. Vähän aikaisemmin myös Paavo oli haavoittunut 10. 8. käteen. Yhdessä he pääsivät toipilaslomalle Suomeen joulukuun 1942. Loman jäl-

Lumimyrskyssä ja pakkasessa Venäjän aroilla.

Tai liejussa kaukana Kaukasuksella.

Kenttähartaus etulinjassa.

keen oli komennus toipilaskomppaniaan Grazisiin Itävaltaan, jota kautta Jaakolla pidensi vielä sairastuminen ja joutuminen uudelleen sairaalaan.

Sopimusaika päättyy ja paluu Suomeen.

Jäljellä olevien suomalaispataljoonan miesten matka kulki Kaukasuksesta Donin linjalle, kun venäläisten ylivoima alkoi murtaa saksalaiset Stalingradissa vuoden vaihteessa 1943. Täällä ja Donetsin alueella suomalaiset vielä kävivät monia ankaria taisteluja. Suomalaisen maine erinomaisina sotilaina sai paljon tunnustusta ja miehemme saivat monia kunniamerkkejä.

Kevään jo kukkiessa Ukrainassa, pataljoona viimein irroitettiin rintamalta ja sitä lähdettiin 29. 4. 1943 kuljettamaan Saksaan Nürnbergin lähelle. Pataljoonan alunperin matkaan lähteneistä 1 407 miehestä oli nyt palavia enää 390 miestä. Täällä joukko lisääntyi 368 haavoistaan toipuvalla suomalaisella. Eräitä, mm. Jaakko jäi vielä sotasairaaloihin. Kaksi viikkoa pataljoona sai viettää lomaa Ruhpoldingissa, josta matka kotimaahan alkoi 28. 5. 1943. Tallinnan kautta tultiin Suomeen kesäkuun ensimmäisenä päivänä.

Loman jälkeen pataljoona koottiin vielä Hankoon mahdollisen uuden sopimuksen tekemistä varten, mutta lä-

hinnä Mannerheimin vastustuksen takia hajoitettiin ja miehet sijoitettiin Suomen armeijaan. Näin Tarvasjoen pojatkin vetivät Suomen armeijan asepuvun päälleen ja ilmoittautuivat JR.35.teen.

Nyt viisikymmentä vuotta jälkeenpäin nähdään jo ilman tunteilua Sspataljoonamme merkitys maamme historiassa. Sen perustamisen aikoihin vapaaehtoisesti luotu yksikkö herätti Saksan mielenkiinnon Suomea kohtaan ja loi edes vähän turvallisuuden tunnetta maallemme, joka jatkuvasti sai pelätä Neuvostoliiton miehitystä. Näin nämä miehet joutuivat kuin pantiksi Saksaan. Myöhemmin he olivat myös toisinpäin panttina, sillä he olivat esteenä Suomen mahdollisuuteen erillisrauhassa. Raskas oli myös tämän panttipataljoonan taival. Lähes joka viides eli 255 miestä sai viimeisen leposijansa kaukana kotimaastaan ja 686 miestä haavoittui. Kotimaahan palanneista vielä n. 80 kaatui omilla rintamilla jatkosodan lopulla.

Tarvasjoen miehet palasivat kaikki elävinä, vaikka sodan kolhuja saaneina kotiseudulleen. Onni Raja-alhon elämä päättyi kuitenkin pian sodan jälkeen 1946 vaikeaan sairauteen. Paavo Nurmi ja Jaakko Rönne sensijaan saavat vielä muistella elämänsä vaihteita viisi vuosikymmentä sitten.

Wiking-divisioonan hautausmaa Uspenskajassa Ukrainassa. Täältä sai viimeisen leposijansa myös Väinö Perälä, Tarvasjoella syntynyt 19-vuotias nuorukainen.

Tarvasjoen tyttöjä vieraila mailla

Monia Tarvasjoen tyttöjä on matkoillaan maailmalla löytänyt sieltä myös aviomiehen. Näin usein miehen kotimaasta on tullut heille uusi kotimaa. Eräs näistä kaukaa uuden kotinsa löytäneistä on Pirkko Jaarinen. Tultuaan ylioppilaaksi 1973, hän lähti töihin Englantiin. Lontoossa hän työskenteli erään hotellin infopisteessä ja jonkin aikaa opettajakorkeakoulun ruokalan emäntänä. Lontoosta löytyi myös tuleva aviomies Bahrainista kotoisin oleva Mahmoud Maskati. Avioliitto solmittiin 1975 ja näin Pirkon uudeksi kotimaaksi tuli arabimaa Bahrain. Aviomies toimi pankkialalla ja Pirkko sai työtä laivanvarustamosta. Pian perhe kuitenkin kasvoi ja Pirkko jäi kotiäidiksi.

Tänä päivänä perheessä on jo kolme poikaa 10, 8 ja 4 vuotiaat isänsä tuman tukan perineet vesselit. Viime talven Kuwaitin sodan sytyttyä kaksi vanhinta poikaa, Majid ja Ebrahim saapuivat isovanhempiensa luokse sootaa pakoon ja opiskelivat kevätlukukauden Tarvasjoella Suurilan koululla.

Tarvas-lehti on saanut kirjeen Pirkko Maskatilta, jossa hän kertoo nykyisestä kotimaastaan ja elämästä siellä. Tänä päivänä vielä Kuwaitin öljylähteiden palot saastuttavat Bahraininkin ilmaa ja savu leijailee saaren yläpuolella. Normaali elämä on kuitenkin jo palannut tähän yhteen maailman vaurainpaan maahan.

Bahrainista

Moni on varmaan kuullut useasti nimen Bahrain viimeksi kuluneen vuoden aikana. Bahrain on pieni saari Arabian lahdella Saudi-Arabian ja Qatarin välillä. Asukkaita täällä on puoli miljoonaa ja pinta-ala on n. 600 km².

Muutama vuosi sitten avattu 'Causeway' yhdistää Bahrainin Saudi-Arabiaan. Täällä kaikki tiet vievät, ei Roomaan, vaan Saudiin. Ajatpa mitä saaren osaa tahansa tulee vastaan viitta – Saudi Arabia. Tuovatko kaikki tiet Saudista Bahrainiin, sitä en tiedä, koska en ole käynyt tulliasemaa kauempana.

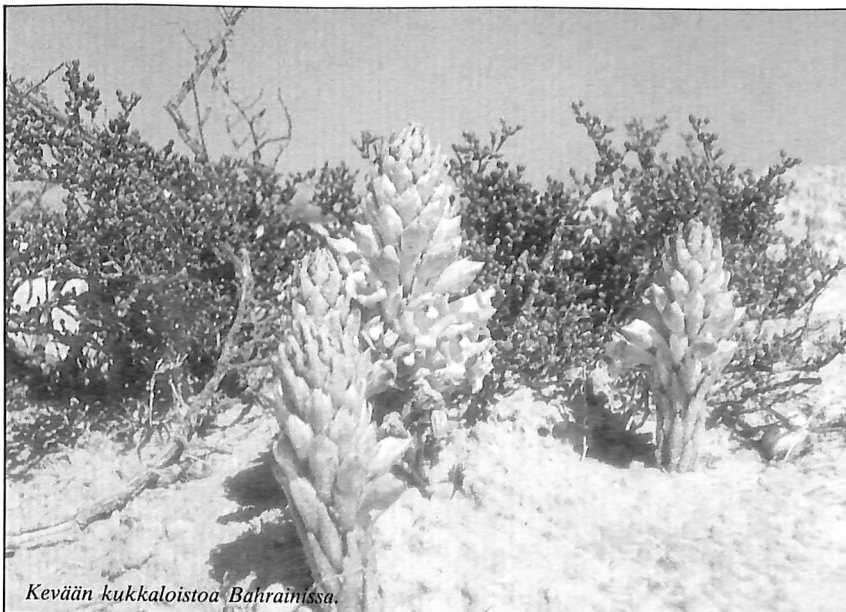
Bahrainin valtio koostuu Bahrainin ja Muharraqin saarista ja muutamasta pienemmistä saarista, joista osa on lähellä Qatarin rannikkoa. Muharraqissa sijaitsee kansainvälinen lentokenttä ja sieltä pääsee sillan yli Manamaan, Bahrainin pääkaupunkiin.

Kun lentokenttä avattiin n. 1938 joutuivat matkustajat kulkemaan veneillä (paikallisella 'dhow'lla) lahden yli. Sitä ennen täältä matkustettiin usein veneillä Persiaan ja Intiaan.

Bahrain on emiirikunta, nykyinen hallitsijasuku on ollut vallassa parista vuotta. Täältä löydettiin alueen ensimmäinen öljyesiintymä 30-luvulla, ja siitä lähtien bahrainilaiseen elämään ovat kuuluneet ulkomaalaiset. Poikien koulussa on noin 50:tä eri kansalaisuutta edustavia lapsia.

Bahrainin pohjoisosassa on luonnostaan vihreää, taatelilehdot ovat joskus peittäneet sen kokonaan. Asukkaita täällä on ollut jo tuhansia vuosia. Viimeisimmät valloittajat olivat portugalilaiset 1700-luvulla ja myöhemmin tällä vuosisadalla Bahrain oli Englannin alainen vuoteen 1971, jolloin Bahrain itsenäistyi. Saaren keski- ja eteläosa ovat kivikkoista erämaata, jossa kasvaa vähäistä pensaistoa. Keväällä sateitten jälkeen se hetkeksi puhkeaa kukkimaan ja on ihanteellinen retkipaikka.

Paikallisia perunan näköisiä sienä voi silloin kerätä erämaasta. Koko saaren keskiosassa on keväisin täynnä telttoja – ihmiset asustavat niissä usein viikkokausia. Kesän kuumuutta ja kosteutta lukuun ottamatta ilmasto on miellyttävä.

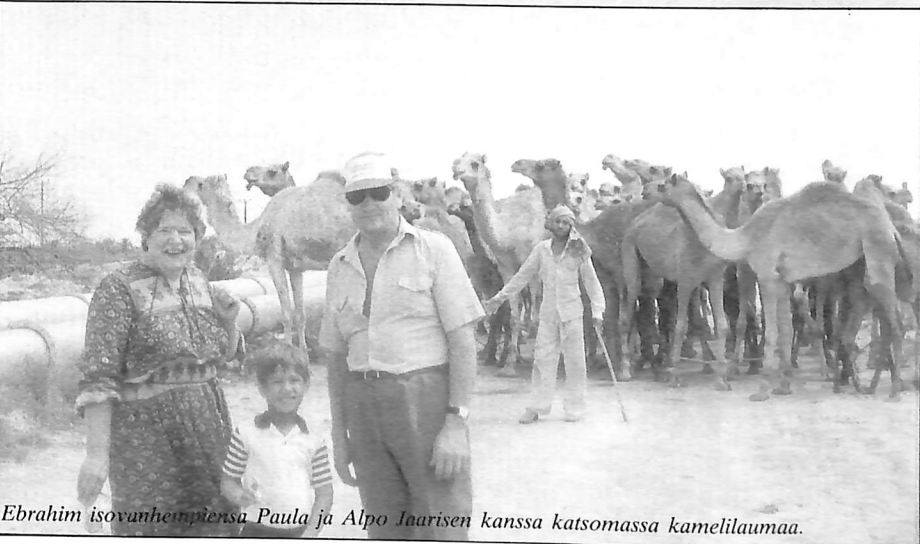
Kevään kukkaloistoa Bahrainissa.

Automaahan saapuu kevät.

Paikkakunnan lapsia on saapunut Majidin syntymäpäiville.

Ebrahim isovanhempiensa Paula ja Alpo Jaarisen kanssa katsomassa kamelilaumaa.

Kaupankäynti, helmenkalastus, kalastus, pienimuotoinen maanviljely, vuohien ja kamelien pito sekä tuiki tarpeelliset käsityöläisammatit olivat muutama vuosikymmen sitten tärkeimmät elinkeinot. Tänä päivänä pankkitoiminta on öljyn lisäksi tärkeä työllistäjä. Kuivatelakka, alumiinisulattamo ja puhelinyhdistys on myös huomattavia työnantajia.

Bahrainin länsimaisuus ja hyvät ulkomaan yhteydet edistivät aikoinaan pankkitoiminnan kasvua.

Bahrain on islaminuskoinen valtio. Moskeijoiden rukouskutsu on joka päiväistä elämää, samoin kerran vuodessa kuukauden pituinen paasto aika. Paastokausi alkaa joka vuosi noin kymmenen päivää aikaisemmin mei-

dän kalenterimme mukaan ja kulkee täyden kierron joka 33. vuosi. Se ei siis aina osu samaan vuodenaikaan. Jos olet sairas, matkustat, tai odotat lasta voit olla paastoamatta juuri 'Ramadanin' aikana, mutta sinun odotetaan paastoavan myöhemmin samaiset päivät ennen seuraavan Ramadanin alkua.

Mustassa 'abba'ssa' kulkevat naiset kuuluvat katukuvaan. Miesten valkoinen asu 'thobe' sopii tähän ilmastoon paljon paremmin kuin puku ja solmio, joita myös yleisesti käytetään, varsinkin työpaikoilla. Paikalliset hyvän käytöksen tavat edellyttävät tiettyä säädyllisyyttä pukeutumisessa yleisillä paikoilla. Yksityisellä klubilla voi vapaasti kulkea uimapuvussa ja

pulahtaa altaaseen virkistäytymään.

Bahrainin luonnonvaraiseen eläimistöön kuuluvat isot erämaan liskot, siilit, jänikset, käärmeet, skorpionit ja linnut. Meressä on kalojen lisäksi delfiinejä, kilpikonnia ja merilehmiä. Kamelejakin näkee, mutta ei kovin paljon. Jos ajelet täälläpäin voi tiellä tulla vastaan kamelilauman tienylityspaikka liikennevaloineen!

Taatelit ovat ehkä tämän ilmaston ainoa 'luonnostaan' kasvava hedelmä, mutta täällä kasvatetaan myös viikunoita, granaattimenoita, gudvaa ja paksukuorista sitruunaa. Monet vihannekset kasvavat hyvin talviaikaan mm. porkkana, peruna, salaatti, tomaatti ja kurkku.

Vaikka Bahrain on paljon nykykaistunut, on vanhasta Bahrainista vielä jäljellä monenlaista. Muinaisia temppeleitä ja hautoja on kaivettu esiin (täällä on ollut joskus mahtava hautausmaa 'tumuli' – noin 100 000 hautakumpua). Pari vanhaa linnoitusta on korjattu ja perinteisiä käsityötaitoja yritetään pitää yllä. Museo on Bahrain pienoiskoossa; historia, paikalliset puvut, eläimet, kasvit, kaikki ovat vierailijoiden tutkittavana. Museon yhteydessä on myös taidegalleria, jossa tämän päivän taiteilijat esittävät taulujaan.

Bahrainissa on ennen kylittäin harjoitettu tiettyjä elinkeinoja – Aalissa savenvalantaa, Karbabadissa korinpuodontaa ja BaniJamrassa kankaankuodontaa.

Basaari, täällä nimeltään Sooq, on vielä kapeine katuineen tallella uusien toimistorakennusten keskellä.

Bahrainilaisen ruoan perusosa on riisi. Siihen lisätään kalaa tai lihaa ja tämä 'machbous' tai 'bariani' syödään hienoksi hakatun salaatin ja ruusuvedellä maustetun veden kera. Jälkiruoka on useimmiten taateleita ja hedelmiä. Ja kaiken kruunaa kardemummalla maustettu kahvi tai saffronilla, ruusuvedellä ja kardemummalla maustettu makea tee.

Ilta-pala haetaan usein pienestä grillistä: shawarma (leivän sisään viipaloitua lihaa tai kanaa), tikka (grillatut lihanpalat) ja kababit ovat suosituimpia. Uskalias voi siirtyä keitettyyn vuohen päähän, sitäkin on tarjolla! Vastapaistettua leipää saa ostaa aamusta iltaan.

Elämä täällä on hyvin samanlaista kuin missä tahansa – käyt työssä, kasvatat lapsia, huolehdit saasteongelmasta ja veden vähyydestä.

Bahrain huomenna – sitä on vaikea ennustaa. Paikallisissa lehdissä ennustettiin väkiluvun nousevan miljoonan ensi vuosituhaten alussa. Toivottavasti eivät vanhat perinteet ja bahrainilaisten vieraanvaraisuus ja ystävällisyys häviä kiihtyvän elämänrytmin myötä.